

Uvodno obraćanje visokog predstavnika i specijalnog predstavnika EU Valentina Inzka

Zašto je to vama važno?

Dame i gospodo,

Pitanje sa kojim se Bosna i Hercegovina suočava u predstojećem periodu do 3. oktobra je da li izbori mogu okončati disfunkcionalnost i zastoj tokom proteklih nekoliko godina i vratiti zemlju na siguran put ka stabilnosti, prosperitetu i evroatlantskim integracijama.

Jedini način da se to pitanje riješi jeste da građani insistiraju da kandidati objasne kako će naredne četiri godine učiniti drugačijim i boljim od prethodne četiri godine.

Ova izborna kampanja vodi se u dramatičnim okolnostima.

Više od pola miliona građana BiH u radnoj dobi su nezaposleni.

Gubitak radnih mjesta nije ograničen samo na jedan dio zemlje ili jedan entitet. Svaka zajednica, svako selo, svaki grad pogođeni su socijalnim i ekonomskim nedaćama usljed masovne nezaposlenosti.

I kako je rasla stopa nezaposlenosti, došlo je do žestokog

pada ulaganja koja su očajnički potrebna kako bi se stvorila nova radna mjesta u Bosni i Hercegovini.

Vlasti će tvrditi da nemaju potrebna sredstva za rješavanje ogromnih problema uzrokovanih ekonomskim padom.

Ovo je istina.

Ukupan iznos prikupljenih javnih prihoda u RS i Federaciji prošle godine bio je manji u odnosu na prethodne godine. Međunarodna zajednica je, kao što znate, intervenisala kako bi osigurala da entitetske vlade imaju sredstva koja su im potrebna da nastave pružati barem osnovne usluge.

Ali, činjenica da vlade entiteta i države nemaju novac koji bi trošile na stvaranje radnih mjesta ne znači da su one nemoćne. Postoji mnogo toga što oni mogu i trebaju uraditi.

Niko ne mora *osmisliti* strategiju za izvlačenje Bosne i Hercegovine iz ekonomske krize. Ta strategija je već pripremljena i usaglašena od strane vladajućih stranaka, te drugih stranaka koje nisu u koaliciji.

U Evropskom partnerstvu su detaljno razrađene mjere putem kojih Bosna i Hercegovina može preći iz nestabilnosti u stabilnost, iz siromaštva u prosperitet, iz izolacije u integraciju.

I pored potrebnih mjera koje su ponuđene, kroz mogućnosti jačih veza i eventualne integracije Bosne i Hercegovine u veliki politički i ekonomski blok, Evropska unija također nudi jasne izgleda za stabilnost i prosperitet.

Ovo je još jednom potvrđeno prije samo dvije sedmice, kada su se ministri vanjskih poslova Evropske unije, te visoka predstavnica Ashton, komesar Fule i drugi okupili u Sarajevu kako bi potvrdili posvećenost EU Bosni i Hercegovini i regionu, tako što će pomoći da se poduzmu naredni koraci.

Za Bosnu i Hercegovinu, u sferi ekonomije ovi koraci uključuju

sljedeće:

- Utvrđivanje jasnog i realnog kursa za napredak, kroz implementaciju Razvojne strategije BiH;
- Obnova proizvodne baze ove zemlje kroz Privrednu strategiju;
- Provedba efikasne Strategije za promociju izvoza;
- Poticanje novih radnih mjesta tako što će se olakšati, umjesto otežati, poslovanje u Bosni i Hercegovini;
- Pomoći bankarskom sektoru da kanališe više sredstava u nova preduzeća u BiH, modernizacijom sistema bankarske supervizije;
- Omogućiti građanima da uživaju u svim prednostima ogromnih prirodnih potencijala Bosne i Hercegovine kroz implementaciju Energetske strategije i
- Osigurati da nova radna mjesta i smanjenje stope siromaštva budu osnovni prioritet vlade, organizovanjem adekvatne koordinacije ekonomske politike.

Ljudi koji su sada na vlasti su pristali da realizuju sve ove mjere, ali nisu sve ispunili. A sada traže od građana da im omoguće još četiri godine mandata.

Trebali bi objasniti šta namjeravaju promijeniti i uraditi drugačije ako dobiju još jednu šansu.

Ko odlučuje na koja pitanja se stavlja fokus u izbornoj kampanji?

Jedan od razloga nedostatka napretka u donošenju reformi, i zbog toga i nivoa nezaposlenosti, jeste činjenica da javnu debatu u Bosni i Hercegovini kontroliše mali broj ljudi.

U drugim zemljama ovakav nivo nezaposlenosti bi bio vodeća vijest na večernjim vijestima i

dominirao bi u izvještavanjima o kampanji.

Ali ovdje, ono o čemu se razgovara i ono o čemu se ne razgovara i dalje ostaje pod tijesnom kontrolom.

To se ne radi izravnom cenzurom, već tako što se pitanje takozvanog *nacionalnog interesa* postavlja na način da dominira političkom diskusijom do takve mjere da se sve ostalo isključuje – posebno ono što je od praktičnog interesa za sve.

Stranački lideri govore kako će zaštititi nacionalni interes, a ne kako će biti u službi građana.

Ali ove dvije stvari nisu uzajamno isključive.

I jedini način da se promoviraju interesi svih jeste da se bude u službi građana.

Srbi, Hrvati, Bošnjaci i svi drugi trpe zbog nezaposlenosti.

Srbi, Hrvati, Bošnjaci i svi drugi trpe zbog povećanog kriminala i korupcije.

To znači da vlasti nisu dovoljno dobro služile svojim građanima.

Ako građani Bosne i Hercegovine žele da se ostvare veći i bolji rezultati, moraju zahtijevati drugačiju vrstu izborne kampanje.

Stvarni program

Pored toga što sam visoki predstavnik, ja sam specijalni predstavnik Evropske unije – tako je pružanje pomoći vlastima BiH da poduzmu korake koje će BiH približiti Evropi dio mog posla, ali dopustite mi da naglasim – u izbornoj kampanji u fokusu nije implementiranje političkog programa zbog njega samog. Izborna kampanja se fokusira na *ostvarivanje pozitivnih rezultata* koje će implementiranje tog programa učiniti mogućim.

U izbornoj kampanji se fokus stavlja na otvaranje novih radnih mjesta.

Njen fokus je povećanje ulaganja.

Njen fokus je smanjenje kriminala i korupcije.

Njen fokus je poboljšanje javnih usluga.

Svaki kandidat treba da govori o radnim mjestima, ulaganjima i javnim uslugama.

Zato što danas u Bosni i Hercegovini:

- Ima *manji broj* radnih mjesta nego što ih je bilo prije četiri godine;
- Ima *manje* ulaganja nego što ih je bilo prije četiri godine.

Kandidate treba privoljeti da govore o ovome.

Više od pola miliona ljudi je izgubilo posao ili nisu uspjeli da nađu novi posao u posljednje četiri godine.

Ovih pola miliona imaju supružnike, i roditelje, i djecu.

To čini većinu građana čiji su prioritet na ovim izborima poboljšanje ekonomske situacije i otvaranje novih radnih mjesta.

Zbog toga su pitanja na koja šefovi vlada, kao i odgovarajući stranački lideri, moraju odgovoriti sljedeća:

Šta ćete uraditi da promovirate Razvojnu strategiju BiH, i Strategiju elektroenergetskog sektora, i Industrijsku strategiju, i Strategiju promocije izvoza, i jedinstveni Zakon o obligacionim odnosima; i savremeni sistem bankarske supervizije i odgovarajuću koordinaciju ekonomske politike na ministarskom nivou?

Građani ove zemlje imaju više od pola miliona razloga da

zahtijevaju zadovoljavajući odgovor.

Oni mogu rješavati krizu ukoliko to žele

Entiteti nemaju sredstava da ublaže strašne i razorne posljedice nezaposlenosti i siromaštva, ali vlasti na svim nivoima imaju mogućnost da organizuju svoje aktivnosti na način koji će osigurati bolje rezultate i u tome će imati podršku Evropske unije.

Ovo će se dogoditi tek nakon oktobarskih izbora, ukoliko kandidati baziraju svoju kampanju na prezentaciji načina na koji namjeravaju osigurati bolju organizovanost rada vlasti na svim nivoima.

Postoje fundamentalni problemi s rukovodećom strukturom Bosne i Hercegovine. Svi priznaju tu činjenicu, a veliki dio napora je uložen u postizanje dogovora o boljim mehanizmima odlučivanja. Ti naponi su do sada bili bezuspješni, ali to nije kraj priče.

Činjenica je da se rad postojećeg sistema može unaprijediti, ukoliko oni koji su izabrani da osiguraju funkcionisanje sistema to žele učiniti.

To je ključna stvar.

Oni koji su sada na vlasti i oni koji će biti na vlasti nakon 3. oktobra mogu osigurati da sistem koji čine vlasti BiH postigne rezultate u pogledu zapošljavanja, ekonomskog rasta, stabilnosti i integracije u Evropu, *ukoliko je to ono što oni žele uraditi.*

A ukoliko je to ono što oni žele uraditi, onda bi se trenutna predizborna kampanja trebala fokusirati *na način na koji to namjeravaju uraditi.*

Šta se to tebe tiče?

Jedna od najvećih bitaka u Evropi tokom osamnaestog stoljeća vodila se između vladarskih porodica Stewart and Orange na rijeci Boyne u Irskoj. Nakon bitke, kralj William od Orange-a prelazio je rijeku na malom čamcu. Čamdžija, koji nije znao ko je njegov putnik, pitao ga je ko je pobijedio.

“Šta se to tebe tiče?” odgovorio mu je William. „Ti ćeš i dalje biti čamdžija.“

To je stav koji je milione Evropljana držao u potčinjenom položaju i siromaštvu prije pojave demokratskog političkog sistema i demokratskih organa vlasti.

To je upravo stav koji se mora promijeniti u Bosni i Hercegovini.

Šta se to tebe tiče? Ti ćeš i dalje biti nezaposlen.

Šta se to tebe tiče? Ti ćeš i dalje morati slati svoju djecu u škole u kojima krov prokišnjava i u kojima u učionicama nema grijanja.

Šta se to tebe tiče? Ti ćeš i dalje morati podmićivati ljekare da bi osigurao odgovarajuće liječenje.

Budućnost četiri miliona ljudi

No, to vas se tiče.

Na izborima se ne radi o šačici političara i foteljama koje će oni zauzeti nakon 3. oktobra.

Na izborima se radi o budućnosti četiri miliona ljudi.

Na izborima se radi o zemlji u kojoj je stopa nezaposlenosti rapidno porasla i u kojoj kriminal i korupcija čine život nepodnošljivim za poštene građane.

Već godinama se vode brojne političke rasprave na temu da li je još uvijek potreban Ured visokog predstavnika i da li bi oni koji rade u tom uredu trebali više ili manje koristiti svoje izvršne ovlasti.

Dozvolite mi da vam danas kažem da u demokratskim društvima građani imaju izvršne ovlasti. Oni te ovlasti mogu koristiti na općim izborima i te ovlasti mogu koristiti tokom naredna četiri mjeseca tako što će od kandidata tražiti da objasne zašto nisu riješili pitanje ekonomije i kako predlažu da poboljšaju svoj rad nakon 3. oktobra kako bi ovu zemlju približili Evropskoj uniji.

To je put za okončanje nefunkcionalnosti i zastoja i za vraćanje ove zemlje na pravi put ka stabilnosti, prosperitetu i evroatlantskim integracijama.

Hvala.